

Səfər çərçivəsində Gürcüstanın dövlət və qeyri-hökumət təşkilatları ilə də görüş keçirilib

Azərbaycan Məcburi Köçkünlərlə İş Şəbəkəsinin üzvləri Gürcüstanda fəaliyyət göstərən "Sinergiya" Məcburi Köçkünlər Şəbəkəsi ilə birgə təşkil etdikləri konfransa qatılıblar. Humanitar Tədqiqatlar Cəmiyyəti mətbuat xidmətindən "FaktXəbər"ə verilən məlumata görə, davam edən səfər çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyəti Gürcüstanda məcburi köçkünlərlə bağlı aparılan işlərlə tanış olublar. Səfərin ilk günü Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə Gürcüstan vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri arasında məcburi köçkünlərin problemlərinə həsr olunan müzakirələr aparılıb. Gürcüstan tərəfi son illərdə məcburi köçkünlərin yeni yaşayış yerləri ilə təmin olunması zamanı dövlətin qarşısında duran problemlərə toxunub. Məcburi köçkünlər indiyə kimi Gürcüstan Respublikasının ərazisində 400 ictimai binalarda məskunlaşmışlar. Onların əksəriyyəti, xüsusən, sərhəd bölgəsinə yaxın rayonlarda yerləşən binalar, artıq yararsız hala düşüb və həyat üçün təhlükəli vəziyyətdədir. Bildirilib ki, 270 min məcburi köçkün və yaxud 90 min ailənin olduğu respublikada normal şəraiti olan kollektiv məskunlaşma mərkəzlərinin salınması istiqamətində işlər aparılır. Gürcüstanda məcburi köçkünləri yeni evlərə köçürülən zaman həmin evlər onların mülkiyyəti

ilə bağlı dövlətin gördüyü işlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Şəbəkə üzvləri, həmçinin, Gürcüstanın İşğal Olunmuş Ərazilərindən Qaçqın Düşən Şəxslərlə İş üzrə Naziri David Daraxvelidze ilə görüşüb. Azərbaycan hökumətinin Gürcüstan Respublikasına göstərdiyi dəstəyi xüsusi qeyd edən David Daraxvelidze məcburi köçkünlərin yerləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan tərəfinin əhəmiyyətli tövsiyələrini vurğulayıb. Humanitar Tədqiqatlar Cəmiyyətinin direktoru Əvəz Həsənov isə, nazirə xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirib və Azərbaycanda məcburi köçkünlərin inteqrasiyası ilə bağlı mövcud olan problemləri qeyd edib.

Daha sonra nümayəndə heyəti Kutaisi, Zuqdid, Tsxaltuba şəhərlərində məcburi köçkünlərin məskunlaşdıqları qəsəbələrə baş çəkildilər və yeni inşa olunan binalarda əhalinin yaşayışı ilə tanış oldular. Eyni zamanda, istirahət düşərgələri və məktəblərdə məskunlaşan məcburi köçkünlərin problemləri ilə tanış olub, yerli icma nümayəndələri ilə görüşüblər. Qeyd edək ki, səfər Avropa İttifaqının dəstəklədiyi "Dağlıq Qarabağ münafişinin həlli istiqamətində Avropa əməkdaşlığı" layihəsinin ikinci fazasının komponenti kimi İngiltərənin Barışq Resursları Təşkilatının ayırdığı maliyyə əsasında Humanitar Tədqiqatlar Cəmiyyətinin "Azərbaycanda Məcburi Köçkünlərə diqqətin yönəlməsi" layihəsinin çərçivəsində reallaşmışdır. Humanitar Tədqiqatlar Cəmiyyəti 1997-ci ildə yaradılmış qeyri-hökumət təşkilatıdır. Təşkilat Azərbaycanda və dünyada fəaliyyət göstərən 10-a yaxın beynəlxalq koalisiyaların üzvüdür. Humanitar Tədqiqatlar Cə

məcburi köçkünlərdə yaşadıkları evləri firmalara da sata bilər. Məcburi köçkünlər şəhərlərdə daha çox yaşayanda onlar inteqrasiya olunmuş sayılır. Onlar öz doğma evləri barədə, ola bilsin, o qədər də yaxşı düşüncə bilmirdilər. Həmin köçkünlər indi sərhədə yaxın ərazilərə köçürülüb, orada artıq izolyasiya olunmuş durumdadırlar. Onların böyük əkəriyyəti öz torpaqlarına qayıtmaq fikrindədir. Çünki onların əvvəl yaşadıkları ərazilər daha konfortludur. Azərbaycanda 2003-cü ildən bu yana beynəlxalq təşkilatların humanitar yardım və ya humanitar proqramları başa çatıb. Azərbaycan inkişaf proqramına qədəm qoyub.

Humanitar Tədqiqatlar Cəmiyyəti Bakı şəhərində Acıq Cəmiyyət İnstitutu - Yardım Fondu (Azərbaycan) maliyyə dəstəyi ilə icra etdiyi "HTC-nin institusional dəstəyi" layihəsi çərçivəsində növbəti tədbirini keçirdi. Təşkilatın Bakı, Gəncə və Bərdə şəhərlərindən olan fəalları və partnyorları üçün HTC-nin insan hüquqları və münaqişələrin aradan qaldırılması sahəsində apardığı iş, həyata keçirdiyi layihələr və proqramlar barəsində məlumat verilmişdir. Azərbaycanda insan hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində vətəndaş cəmiyyəti səviyyəsində səylərinin zəiflədiyi qeyd olunmuş və ictimai fəaliyyətlə məşğul olan insanlarda, xüsusən, regionlarda hüquqların qorunmasına dəstək olan vərdişlərin azaldığı vurğulanmışdır. Tədbir zamanı layihənin əsas komponentlərindən biri olan təşkilatın, fondun dəstəyi ilə, yenilənən internet ünvanının inkişaf etdirilməsi və onun regionlardan insan hüquqları ilə bağlı məlumatlarla təmin olunmasına yönələn təkliflər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

İctimai birliklər və məcburi köçkünlərin sosial durumu

Azərbaycan Məcburi Köçkünlərlə İş Şəbəkəsi Gürcüstan təcrübəsini öyrənib

yətinə verilir və onlar isə, həmin mülkiyyətlə banklardan kreditlərin alınması zamanı əmlak girovu kimi istifadə edə bilərlər. Azərbaycan nümayəndə heyəti isə, son illərdə, məcburi köçkünlərin yerləşdirilməsi ilə bağlı ölkəmizdə həyata keçirilən işlərlə bağlı gürcüstanlı həmkarlarını məlumatlandırır. Bu istiqamətdə dövlət və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən görülən işlər barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, ölkəmizdə çadır şəhərcikləri tamamilə ləğv edilib və məcburi köçkünlər yeni tikilən qəsəbələrdəki fərdi mənzillərə və hündürmərtəbəli yaşayış binalarına yerləşdirilib. Amma müasir standartlara uyğun tikilən mənzillər məcburi köçkünlərin mülkiyyəti sayılmır. Məcburi köçkünlərin cəmiyyətə inteqrasiyası ilə bağlı da problemlər qalmaqdadır. Gürcüstanın Reinteqrasiya Məsələləri üzrə dövlət naziri Paata Zakareişvili ilə görüşdə isə, Azərbaycan nümayəndə heyəti məcburi köçkünlərin cəmiyyətə inteqrasiya olunması

miyyəti yeni salınmış qəsəbələrə məcburi köçkünlərin yerləşdirilməsi, onların şəraiti və inteqrasiyası ilə məşğul idi. Hökumət yeni qəsəbələrdə infrastrukturunu kifayət qədər bərpa edib və insanları da müəyyən kriteriyalarla oraya köçürə bilər. Dövlətin tam dəqiq statistikasına olmasa da, təxminən, 200 minə yaxın qeyd olunur. İndiyədək 17 rayonda 70-dək qəsəbə salınıb və yeni qəsəbələrin əksəriyyəti sərhəd bölgələrdə tikilib. Yerləşdirilməyənlərin 250 min nəfərə yaxını öz şəxsi mənzillərində, qohum evlərində və ya hökumətin verdiyi mənzillərlə qane olmaqla, özlərinə şəxsi ev tikən insanlardır. Onların böyük əksəriyyəti Bakı və Sumqayıt şəhərlərində yaşayır. Haradasa 400 min insan üçün mənzil tikməyə dövlət hazır olmalıdır. Məncə, evlərin tikilməsi o qədər də baha başa gəlmir. Yeni tikilən qəsəbələrdə birmərtəbəli evlərin qiyməti 7-8 min manatdan 30 min manatadəkdir. Bununla yanaşı, hökumət məcburi köçkünlər

müzakirə olunmuşdur. Təşkilatın fəalları və partnyorlarına sosial şəbəkələr və internet yayım xidmətlərinin imkanlarından istifadə edərək, məlumatı operativ çatdırmaq yolları barədə təlim keçirilmişdir. HTC-nin icra etdiyi layihə çərçivəsində birinci bu tip tədbir 2009-cu ilin oktyabr ayında Gəncə şəhərində ətraf rayonlardan olan hüquq və müdafiə təşkilatları fəalları cəlb etməklə keçirilmişdi. HTC direktoru Əvəz Həsənov qeyd etmişdir ki, "aprel ayında nəzərdə tutulan növbəti tədbir zamanı, regionlarda insan hüquqlarının qorunması işini gücləndirmək məqsədilə təkliflər sənədi təqdim olunacaq və təşkilatların potensialının artırılmasına yönələn tövsiyələr hazırlanacaqdır".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və məskunlaşdırılması üçün Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan (ARDNF),

ümumilikdə, 2 322,4 mln. manat (31.03.2019 tarixinə) vəsait ayrılıb.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi nəticəsində, öz doğma yurdlarından didərgin düşmüş qaçqın və məcburi köçkün ailələrinin məskunlaşdırılması və sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün tədbirlərin həyata keçirilməsinə ARDNF 2001-ci ildən başlayaraq vəsait ayırır. Bu dövr ərzində, Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına Ağdam, Füzuli, Biləsuvar, Goranboy, Sabirabad, Ağcabədi, Beyləqan, Qəbələ, Şəmkir, Ağstafa, İsmayilli, İmişli, Göygöl, Bərdə, Oğuz, Şəki, Gədəbəy, Saatlı, Hacıqabul, Balakən, Qazax, Zaqatala, Tərtər rayonlarında, Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Bakı, Gəncə, Mingəçevir, Sumqayıt, Yevlax, Şirvan şəhərlərində, Bakının Abşeron rayonu, habelə, Mehdiabad, Ramana, Müşviqabad, Masazır, Pırşağı, Fatmayı və Ümid qəsəbələri ərazisində qaçqın və məcburi köçkünlər üçün hündürmərtəbəli

binaların, fərdi yaşayış evlərinin, sosial-mədəni, infrastruktur və digər obyektlərin tikintisi həyata keçirilib. Qeyd olunan tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsaitlər qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi, habelə, Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu tərəfindən təqdim edilmiş və müvafiq qayda da əsaslandırılmış sifarişləri əsasında Dövlət Neft Fondu tərəfindən adıçəkilən qurumların dövlət xəzinədarlığında hesablarına köçürülür və sonra sifarişçi təşkilatlar tərəfindən podratçı təşkilatlara ödənilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamların icrasına uyğun olaraq, 31.03.2019-cu il tarixinə 71 qəsəbə salınıb, 230 bina, 33781 evlər/mənzillər, 65 inzibati bina, 77 məktəb, 62 uşaq bağçası, 5 xəstəxana və 19 tibb məntəqəsi tikilib.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru